

ТИЖДЕНЬ ПРАВОВОЇ МОДИ

ЄВГЕНІЯ РУЖЕНЦЕВА, ОЛЬГА УСЕНКО

На цьогорічному
«тижні права» —
IBA Annual Conference —
Україна, як ніколи, була
в центрі уваги

Щорічна конференція Міжнародної асоціації правників (International Bar Association, IBA) — це форум, що подорожує країнами і проводиться у різних містах у всьому світі. Кожне місто наділяє наймасштабніший юридичний форум своїм унікальним духом, традиціями та культурними цінностями. Цьогоріч форум проводився в столиці США, Вашингтоні, куди 18—23 вересня, напередодні президентських виборів і гарячих політичних дебатів, завітали понад шість тисяч делегатів з більш ніж ста країн світу.

Традиційно «правовий тиждень» IBA — це ідеальний майданчик для розвитку бізнесу і обміну досвідом, особистих зустрічей і переговорів, отримання контактів колег з інших юрисдикцій, отримання нової інформації та знань від провідних видавців і постачальників різноманітних послуг для юридичного бізнесу.

Оскільки захід проводився у самому центрі американської політики, програма конференції містила безпрецедентну кількість показових сесій за участю таких потужних спікерів, як генеральний прокурор США у відставці Лоретта Лінч, державний секретар США у відставці Колін Пауелл, перший міністр Північної Ірландії Арлін Фостер, екс-директор Федерального бюро розслідувань Роберт С. Мюллер та інші. Говорили про верховенство права, незалежність юридичної професії, розслідування транскордонних та кіберзлочинів, управління юридичним бізнесом, майбутнє правничої професії у світлі розвитку інформаційних технологій, а також основні зміни в юридичній сфері, що можуть вплинути на загальносвітовий правовий ландшафт.

Однією з ключових тем конференції стала боротьба з корупцією та відмиванням грошей. Так, відкриваючи захід, президент ІВА Девід Рівкін повідомив, що в межах ініціативи ІВА з доброчесності судочинства (Judicial Integrity Initiative) було опубліковано відповідний звіт і затверджено акт ІВА щодо боротьби з корупцією в суді (IBA Judicial Anti-Corruption Compact). «Опублікувавши акт і прізвища його підписантів на веб-сайтах національних асоціацій членів ІВА, ми сподіваємося змінити стереотип у багатьох країнах, що корупція є єдиним способом домогтися успіху в судовому процесі», — зазначив пан Рівкін. Ще одним суттєвим кроком уперед для розвитку юридичної професії стало прийняття Радою ІВА Практичного посібника ІВА для правників з питань бізнесу та прав людини.

За традицією щороку на церемонію відкриття конференції організатори запрошують спеціального гостя — зазвичай відомого політика світового рівня. Цьогоріч таким ключовим спікером стала директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Крістін Лагард, відома також в юридичних колах як колишній партнер ЮФ Baker & McKenzie,

в якій за 25 років роботи зробила блискучу кар'єру і 1999-го очолила цю компанію. Пані Лагард також чимало говорила про боротьбу з корупцією, докладно і в досить позитивній тональності зупинившись на прикладі України як держави, яка поступово вживає заходів для боротьби з цим ганебним явищем та перебуває на шляху до реформування судової системи. Не оминув увагою українське питання, а точніше — кримське, і державний секретар США (у 2001—2005 роках) Колін Павелл у своїй промові.

УКРАЇНЦІ НА ІВА

Тож Україна цьогоріч, як ніколи, була в центрі уваги. Таке згадування нашої держави ключовими спікерами конференції одразу задало тему для спілкування між зарубіжними колегами та українськими делегатами. До речі, кількість представників українського юридичного бізнесу на IBA Annual Conference збільшується з року в рік. Окрім завсідників конференції, захід постійно поповнюється новим поколінням правників, які виграють гранти на участь, і тими, кому не шкода трохи більше як трьох тисяч доларів на здобуття нових між-

народних контактів, знань і досвіду. Так, цього разу на конференції відзначилися понад два десятки українських компаній, чимало з яких були представлені одразу кількома учасниками. Серед них — «Антика», AVELLUM, Aequo, Asters, Arzinger, «Адвокатське бюро Гречківського», VKP, Sayenko Kharenko, GOLAW, FCLEX, Integrites, RULG Ukrainian Legal Group та інші.

Не обійшлося і без уже традиційного національного прийому, що його влаштує Асоціація правників України спільно з низкою вітчизняних юридичних фірм. Так, цього разу партнерами прийому Open Ukraine виступили компанії Aequo, Asters, Arzinger, AVELLUM, «Сторов, Пугінській, Афанас'єв і Партнери», Sayenko Kharenko, VKP.

Гостей приймало Посольство України, що з 1992 року розмістилося в самому серці Джорджтауна, в історичному будинку Форреста-Марбері (в якому, до слова, бував ще сам Джордж Вашингтон). Гостей ввечера, а їх було понад двісті, розважали українською музикою, екскурсією будівлею посольства, частували стравами національної кухні.

З вітальним словом до колег звернувся партнер ЮФ Sayenko

Kharenko, радник Асоціації правників з міжнародних відносин Володимир Саєнко. Учасники заходу — представники провідних юрфірм з різних країн світу — мали змогу поспілкуватися зі спеціальними гостями прийому — суддею Федерального претензійного суду США у відставці Богданом Фугеєм, головою Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України Тимуром Хромаєвим, заступником міністра іноземних справ з питань європейської інтеграції Оленою Зеркаль — та дізнатися про те, як ідуть справи в нашій державі, з перших вуст.

ВСТИГНУТИ СКРІЗЬ ЧИ РОЗСТАВИТИ ПРІОРИТЕТИ?

У межах конференції було проведено понад двісті сесій і семінарів з різних галузей права. Щодня делегати змушені були вибирати серед кількох різних напрямів, адже одночасно могло працювати 20—30 сесій, тож одні вибирали найбільш близькі до своєї діяльності теми, інші пересувалися «короткими перебіжками» із зали в зал, а найбільше ж учасників цікавили спільною для всіх темою управління юридичним бізнесом.

Цього року Комітет з менеджменту юридичних фірм порадував учасників цікавими дискусіями щодо пошуку партнерів на ринку, викликів географічної експансії бізнесу, оподаткування, білінгу, комодитизації послуг. Крім того, вже доброю традицією стало проведення бізнес-сніданку для керуючих партнерів провідних юридичних фірм.

Утім «фішка» щорічної конференції — не контент-програми і не потужні спікери, хоч би якими цікавими вони були, і навіть не участь у роботі сесій, головне на ІВА — це нетворкінг. Юрфірми — учасники конференції навперебій змагалися у гостинності, надаючи якомога вишуканіші локації для своїх прийомів з неймовірними краєвидами на історичну частину Вашингтона або, як скорочено його називають місцеві, «Дісі»: Капітолій, Білий Дім, Верховний суд та Національну алею. Делегатам же не залишалося нічого іншого, як «списувати» один в одного розклади вечірніх «паті», намагаючись не пропустити жодної можливості для неформального спілкування з колегами та потенційними партнерами. Задавала тон і сама ІВА, влаштувавши вітальний прийом у Національному музеї авіації та кос-

мосу та Національному музеї індіанців Америки, а заключні «вечірки» — у приміщеннях Світового банку та Національній портретній галереї.

Крім того, для всіх охочих делегатів було організовано екскурсії до Верховного суду Сполучених Штатів, Бюро з патентів і товарних знаків США, Апеляційного суду США (DC), а також кількох юридичних фірм, розташованих у Вашингтоні.

Не дивно, що наприкінці конференції чимало учасників зізнавалися, що так і не побували на жодній із сесій, віддавши перевагу особистим зустрічам. Намагаючись іти в ногу з часом, ІВА запропонувала учасникам досить інноваційний підхід і в цьому питанні. Так, призначати зустрічі можна було ще з дому, скориставшись особистим кабінетом на сайті асоціації або скачавши спеціальний додаток.

Наступного року учасників Щорічної конференції ІВА прийматиме Сідней (Австралія) 8—13 жовтня, а посаду президента ІВА в грудні цього року обійме Мартін Šolc, засновник Kocian Šolc Balaštk (Чехія).

Про враження від різних заходів Щорічної конференції ІВА читайте у коментарях безпосередніх учасників з України.

НЕ ТРЕБА ЧЕКАТИ ГОТОВИХ РІШЕНЬ

**Олексій КОТ, Олександр БУРТОВИЙ,
партнери ЮФ «Антика»**

Як завжди, щорічна конференція IBA стала унікальною можливістю зустрітися з друзями та колегами по юридичному цеху з усього світу, обмінятися думками, поділитися досвідом, отримати нові ідеї та стимули до креативного і неупередженого мислення. Подібні заходи надають можливість подивитися на юридичний бізнес та власну фірму зі сторони. Одним із основних трендів цьогорічної конференції було обговорення проблем боротьби з корупцією в усьому світі. Природно, що у вступному слові директора-розпорядника МВФ Крістін Лагард згадувалася і Україна. Причому про Україну говорили як про країну, яка, об'єднавши свої зусилля з міжнародними інституціями, вже стала на шлях боротьби з корупцією, зокрема здійснює децентралізацію державної влади, реформує судову владу тощо.

ДОРОГУ «СУПЕР-ЮРИСТАМ»!

Олег МАЛІНЕВСЬКИЙ, партнер ЮК FCLEX

Щорічна конференція IBA залишається найбільшим дискусійним майданчиком для юристів різних країн земної кулі, незалежно від галузей їхньої практики. Для будь-якого правника це чудова нагода особисто відчувати нові тенденції глобального юридичного ринку, обмінятися знаннями та досвідом і, звичайно ж, отримати важливі професійні контакти.

Принаймні за своїм масштабом та статусом конференція апріорі приречена бути подією № 1 в юридичному житті світу. Вважаю, що додатковим магнітом для багатьох учасників цього заходу слугувало місце його проведення — Вашингтон, столиця та адреса розташування більшості федеральних установ Сполучених Штатів Америки. Годі й говорити, що саме ця держава має надпотужні традиції в юридичній сфері, а американські фірми є лідерами і трендмейкерами на глобальному юридичному ринку.

Склад учасників відповідав статусу заходу: на конференції були присутні представники провідних юридичних фірм різних країн. Приємно, що український юридичний десант цьогоріч був представлений і компанією FCLEX.

Формат конференції передбачає організацію спілкування між її учасниками у вигляді проведення традиційних сесій, інтерактивних семінарів, офіційних зустрічей комітетів IBA, ланчів, прийомів, зустрічей, організованих юридичними фірмами, індивідуальних зустрічей.

Очікувано цікавим був прийом у Посольстві України в США. Приємною несподіванкою стало спілкування з федеральним суддею США у відставці Богданом Футеем. Утім, шкода, що не всі охочі отримали змогу потрапити на прийом...

Дуже приємні спогади та багато нових контактів залишив по собі Host Committee Reception, який було організовано у фантастичній за своїми архітектурними рішеннями будівлі Світового Банку. Традиційно корисними та цікавими були практичні сесії конференції, присвячені як обговоренню питань розвитку окремих юридичних практик, так і організації роботи юридичної фірми як бізнес-одиниці.

Великий інтерес серед учасників конференції викликав так званий сніданок керуючих партнерів, на якому цього року обговорювалися нагальні проблеми юридичного бізнесу, притаманні всім юридичним фірмам світу: отримання зворотного зв'язку від клієнтів та співробітників, методологія всебічної оцінки проектної роботи фірми, управлінський аналіз, нові технології, вплив глобальних тенденцій на розвиток юридичного бізнесу в усьому світі тощо.

Звичайно, не треба очікувати від подібних конференцій готових рішень. Проте інформація про досвід колег допомагає більш виважено та ґрунтовно підійти до прийняття рішень щодо подальшого розвитку власної фірми — незалежно від кількості партнерів, спеціалізації, чи є вона мультиюрисдикційною або, навпаки, працює лише в межах однієї країни.

Наша фірма завжди уважно відстежує як глобальні тренди на юридичному ринку, так і тенденції в ключових для себе практиках вирішення спорів, банкрутства та white collar crimes. Саме тому наша особлива увага була приділена заходам, організованими за участю Litigation Committee, Criminal Law Committee, Business Crime Committee, Anti-Corruption Committee та Insolvency Committee.

Якщо говорити про тематику конференції, то найактуальнішим, звичайно ж, було питання боротьби з корупцією, починаючи з міжнародного та закінчуючи корпоративним рівнем, про що свідчить тематика багатьох секцій, а також зміст доповіді головного спікера церемонії відкриття, директора-розпорядника МВФ пані Крістін Лагард.

Серед інших цікавих тенденційних тем — підвищення ролі «супер-юристів», які спеціалізуються одночасно на судовій практиці та white collar crimes. Ця тенденція відповідає моделі, яка останнім часом впроваджена в нашій компанії та полягає в ефективному тандемі цих двох практик.

Загалом конференція була корисною та відповідала загальній меті нашої участі в заходах IBA, яку концептуально можна визначити як «міжнародна комунікація заради глобального розвитку».

ІНВЕСТИЦІЇ У ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Назар ЧЕРНЯВСЬКИЙ, партнер фінансової практики ЮФ Sayenko Kharenko

Щорічні збори IBA — це завжди чудова нагода побачити в одному місці своїх колег з усього світу і обговорити як нові тренди юридичної професії, так і проблеми, які постають перед іншими фірмами.

Особисто для мене участь у цьому заході також передбачає активну діяльність у роботі Комітету з технологій та сесіях, які проводяться за його участю. Оскільки в межах цього комітету завжди обговорюються технологічні інновації, які тільки з'являються у світі та ще не врегульовані належним чином, бачу в цьому можливість отримати певний інсайт у майбутнє і зрозуміти, в якому напрямі розвивається світ, а разом із ним і юридичні послуги.

З останніх новинок юристів насамперед стосується тенденція до використання штучного інтелекту. Зокрема, Slaughter & May представила проект, в межах якого юридичний аудит під час трансакцій M&A здійснюється машиною, і представники компанії відверто заявляють, що за кілька років їм уже не будуть

потрібні юристи молодшого і середнього рівня, які раніше виконували таку роботу. Ще кілька фірм Magic Circle повідомили про свої інвестиції в окремі проекти ІТ, які також дають їм змогу оптимізувати використання власних ресурсів і залучити до роботи штучний інтелект. Разом із тим паралельні процеси до зменшення ролі людського фактора відбуваються і в інших секторах економіки (наприклад,

використання block chain технології під час укладання контрактів або для перевірки наявності/справжності активів). Тож можна говорити про необхідність враховувати це під час планування стратегії подальшого розвитку кожної фірми — і зосереджуватися на тих напрямках, які менш вразливі до стандартизації процесів.

Окрім новинок, на конференції також можна обговорити варіанти розв'язання будь-яких старих проблем і запозичити досвід колег з інших юрисдикцій. Словом, це чудова платформа для спілкування і можливість отримати додатковий заряд натхнення на наступний рік.

ПРОЕКЦІЯ НА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Юлія КУРИЛО, партнер АО «СК ГРУП», адвокат

Щорічна конференція IBA — одна з головних подій у діловому юридичному співтоваристві. Це унікальне дійство з кожним роком збирає дедалі більшу кількість професіоналів з усього світу. У роботі цього глобального форуму беру участь уже вдруге і незмінно повертаюся натхненною, з новими планами, новими контактами і новими друзями.

Я є членом Комітету судових юристів і арбітражу IBA, тому заходи цього комітету відвідую з особливим інтересом.

Запам'яталась ще одна панель — про глобалізацію і про те, як вона впливає на юридичний бізнес. При цьому мене справді зачепила друга частина дискусії, в якій обговорювали, як юридичним фірмам підлаштуватися під нові реалії. По-перше, всі доповідачі визнали, що прірва між молодшими співробітниками і партнерами незмінно прагне до нескінченності. Баланс у співвідношенні роботи і особистого життя не на користь роботи дуже засмучує старших партнерів, але є мало не єдиною умовою приходу в компанію молодих талантів! Це — глобальний тренд. Було відзначено, що час стандартних підходів далеко позаду. Молоді таланти, серед яких і юристи, і їхні клієнти, впевнено нав'язують суспільству ідею про те, що праця в поті чола по вихідних, без лікарняних і з бігом точками роздачі Інтернету в готелі на узбережжі більше не заманиє навіть партнерством. Це вимагає від партнерів гнучкості і нестандартних рішень. Робота на дому, робота з вільним графіком, якщо це не шкодить інтересам клієнта, має бути стандартною опцією при обговоренні умов працевлаштування. Це ж стосується залучення до роботи жінок з дітьми.

Знаковою для себе подією назву ще персональну зустріч з Лордом Девідом Хекінгом. Пан Хекінг є одним із арбітрів

GAFTA і провідним експертом цієї організації. За його словами, Україна помітна в GAFTA своїми трейдерами і виробниками, чого не можна сказати про юристів. А масив проблем, які вимагають експертного юридичного погляду, більш ніж значний.

Бачу для себе конференції IBA як спосіб реалізації глобальної стратегії нашої компанії. Ми поставили собі амбітну

мету — не хочемо бути прив'язаними до однієї юрисдикції. Життя показує, що це несе високі ризики! Мене ще торік спіткало осяяння: наша юрисдикція нікому не цікава. Ми так забруднили в багнюці наш бізнес-клімат, податкову і судову системи, що про корупцію тут не говорить хіба що таксист у Вашингтоні. Абсолютно очевидно, що в такому флері про прихід інвесторів, проектною роботи можна надовго забути. Українці цікаві як потенційні донори смачною роботи для іноземних колег.

У ході IBA я багато чому вчуся у своїх іноземних колег, і це стосується не тільки права або управління юридичною фірмою, це стосується нових горизонтів для саморозвитку. Американські колеги говорять: юристи — це люди, що керують ризиками (ризик-менеджери). Кількість американських юристів, які хоч раз були в суді у реальному процесі з вердиктом присяжних, мізерно мала! Юристи, які представляють інтереси клієнтів у судах, повинні бути готові не тільки виграти, але й програти, стояти поруч зі своїм клієнтом, слухаючи неприємне рішення. Це до снаги небагатьом! Але тим, хто вболіває за свою справу. Я весь час проецирую інформацію, отриману від колег, на наші реалії. Це хворобливе порівняння не залишає ні шансу на задоволення собою! Дякую, IBA Вашингтон-2016! Зустрічай, IBA Сідней-2017!

ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ

Олександр АЛЕКСЄЄНКО, партнер ЮФ Marchenko Danevych

Безумовно, щорічну конференцію Міжнародної асоціації юристів відрізняє її масштаб. Лише цього року участь у конференції взяли понад шість тисяч делегатів з усього світу! Завдяки розмаїттю поглядів та підходів учасників, визнаних світових лідерів у своїх практиках, цей захід постає унікальним майданчиком для обміну ідеями та розширення світогляду.

Спілкування та налагодження контактів відбувається здебільшого на численних рецепціях та обідах/вечерях, які організують відповідні комітети Асоціації або окремі юридичні фірми. Варіантів нетворкінгу настільки багато, що вони задовольняють найвибагливіших. Той, хто цікавиться вузькою чи, наприклад, академічною темою, може відвідувати спеціальні сесії або обіди/вечері комітетів та спілкуватися з колегами на професійну тематику. Якщо ж мати на меті розширення загальної бази реальних контактів (а не просто отриманих з юридичних директорій), то варто ходити на прийоми та рецепції.

Програма сесій була дуже цікавою та доволі насиченою. На жаль, Україна ще не стала лідером у формуванні порядку денного сесій і не може показати приклад у питаннях застосування багатьох актуальних юридичних практик та розв'язанні проблем. Через це обираю ті сесії, в яких розглядаються питання, що вже актуальні для нашої юрисдикції або можуть стати такими у найближчій перспективі.

На цьогорічній Конференції найбільше запам'яталися промови директора МВФ Крістін Лагард та президента МАЮ Девіда Рівкіна на церемонії відкриття конференції. Пані Лагард у своїй промові неодноразово згадувала Україну насамперед у контексті боротьби з корупцією та підкреслювала необхідність докладання ще більших зусиль у цьому напрямі. Пан Рівкін наголосив на важливості ролі юристів у захисті інтересів клієнтів лише відповідно до етичних та моральних стандартів.

Серед сесій, які вдалося відвідати, могу виокремити одну, на якій розглядалися питання ефективності програм з анти-монопольного комплаєнсу. На сесії були присутні як корпоративні юристи, так і зовнішні радники з різних юрисдикцій. Очевидним стало те, що сама по собі наявність у компанії комплаєнс-програми, що була прийнята до здійснення порушення, в більшості країн не пом'якшує відповідаль-

ність, адже переважна більшість конкурентних відомств дивиться саме на ефективність програми. Водночас тенденція розглядати наявність адекватної та ефективної комплаєнс-програми як обставини, що пом'якшує відповідальність, стає більш поширеною.

Також корисною у світлі теперішньої ситуації в нашій країні була сесія, присвячена питанням регулювання санкцій у сучасному світі. У ній взяли участь представники не тільки юридичних фірм, а й державних органів та міжнародних організацій, які опікуються питаннями впровадження санкцій та контролю за їх дотриманням. Проаналізувавши деякі аспекти застосування режиму багаторічних санкцій (наприклад, іранських), спікери навели декілька нових прикладів санкцій, спрогнозували вплив та обговорили певні протиріччя у їх запровадженні та регулюванні. Інтерактивністю та жвавим обговоренням також запам'яталися сесії комітету з інтелектуальної власності, присвячені питанням баз даних, ліцензування за правилами FRAND та захисту конфіденційної інформації.

На мою думку, не треба дивитися на цю конференцію лише з точки зору фінансової користі. Я радив би розглядати конференцію насамперед як можливість обмінятися досвідом та знаннями. Водночас необхідно поступово вибудовувати відносини з колегами з інших країн. Якщо правильно налагодити комунікацію, то нові знайомі з часом можуть стати друзями і допомогатимуть у розв'язанні складних проблем ваших клієнтів та звертатимуться до вас з питаннями і проблемами своїх клієнтів в Україні. Саме такий підхід, виходячи з практики, є найефективнішим.

PR-ФУНКЦІЯ НАБУВАЄ СТРАТЕГІЧНОГО ЗНАЧЕННЯ

Юлія ЧЕРВОНЮКА, директор з розвитку бізнесу ЮФ Aequo

Вважаю дуже важливим проведення заходу для керівників департаментів з просування юридичних фірм у межах щорічної конференції IBA. Це унікальна можливість познайомитися з багатьма колегами з усього світу, поділитися досвідом, підходами та пріоритетами в роботі.

Цей крок з боку організаторів міжнародної конференції під-

креслює збільшення уваги представників юридичного ринку до маркетингу, PR та розвитку бізнесу. PR/BD-функція, як їй і належить, набуває стратегічного значення, бо лише в такому випадку (на відміну від зосередження на тактичних завданнях) департамент з просування в змозі суттєво сприяти розвитку своєї юридичної фірми. Щодо практичної користі — мій to do list поповнився цікавими ідеями!

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

Ірина ХИМЧАК, директор з розвитку бізнесу Redcliffe Partners

Розумні думки і слушні поради повсякчас звучать на IBA: і в презентаціях спікерів, і під час хвилинних спілкувань з колегами у лобі готелів, ліфтах, на прийомах та інших найнеочікуваніших місцях.

Три take-aways конференції 2016 року особисто для мене — це: — побудовою відносин з іноземними та міжнародними юридичними фірмами потрібно займатися системно і частіше, ніж раз на рік. «Так, ми відпрацьовуємо IBA, проте не менше контактів ми відпрацьовуємо протягом року», — зізнався партнер провідної локальної юридичної фірми Іспанії;

— на зміну CRM приходять Relationship Intelligence. «Ми розмовляємо із сотнями клієнтів юридичних фірм. Вони очікують отримувати від своїх юридичних консультантів особисту увагу, а не загальні розсилки», — наголошує редактор Legal 500;

— на IBA важливо справити «враження присутності». Що більша делегація вашої фірми, то ліпше ви впораєтесь з цим завданням. «Я кілька разів уже зустрічав партнерів української юридичної фірми «Х», вони дуже активні й справляють гарне враження», — зазначив партнер міжнародної юридичної фірми на ранок другого дня конференції.

ПОТУЖНІ МОЖЛИВОСТІ

Костянтин ЛІКАРЧУК, партнер МЮФ Kinstellar

Я вперше взяв участь у щорічній конференції IBA і вважаю рівень організації, зміст подій та доповідей, можливості для нетворкінгу і отримання нових ділових контактів дуже хорошими. Насправді якби сам не брав участь у конференції, навряд чи повірив би, що вона дає такі потужні можливості для професійного зростання та розвитку бізнесу.

Із заходів, що відвідав, хотів би відзначити два. Перше — ранкове привітання генерального прокурора США пані Лінч, де було викладено програмні засади роботи Департаменту правосуддя США. Особливо мені запам'яталася її фраза «in global justice we trust». Для мене, як фахівця у сфері вирішення спорів та розслідувань, пов'язаних з правозастосуванням FCPA (законодавства США щодо боротьби з корупцією за кордоном), це дуже важ-

ливий месидж, який підкреслює націленість США на жорстке правозастосування FCPA, що впливатиме на кількість та якість роботи з цих питань в Україні.

Також відвідав сесію щодо інформування про зміни в антикорупційному законодавстві та правозастосовчій практиці. Під час цієї сесії була можливість провести порівняльний аналіз відповідних змін у низці юрисдикцій та більш чітко зрозуміти

спрямованість розвитку законодавчих змін та практики боротьби з корупцією в Україні.

Участь в IBA дає унікальну можливість спілкування з колегами з усього світу з професійних питань, а також є потужним інструментом для розвитку бізнесу, особливо для Kinstellar, оскільки ми дуже багато роботи отримуємо від міжнародних юридичних фірм, що не присутні в наших дев'яти країнах.

МАРКЕТИНГОВА ЕКСПЕРТИЗА

Олена ОНИЩЕНКО, директор з маркетингу і розвитку бізнесу ЮФ Sayenko Kharenko

Уже другий рік поспіль у межах IBA Annual Conference відбувається окремий захід для експертів з розвитку бізнесу та маркетингу. Цього року захід відвідали понад 150 фахівців із близько 40 країн, зокрема представники трьох із п'яти magic circle фірм (Allen & Overy, Freshfields Bruckhaus Deringer та Linklaters), Biglaw-фірм (Paul Hastings, Sullivan & Cromwell) та провідних локальних юридичних фірм — лідерів у своїх юрисдикціях (Loyens & Loeff, Mannheimer Swartling).

Тригодинна програма була дуже насиченою та цікавою, адже базувалася винятково на практичних порадах, живому спілкуванні та обміні досвідом. Відкриваючи захід, Ендрю Вебстер-Данн, керівник напрямку з реклами та спонсорства IBA, поділився практичними порадами щодо участі у заходах та нетворкінгу для ще ефективнішого використання можливостей членства в асоціації. Спікери не оминули увагою й завжди актуальне питання — роль юридичних довідників у маркетингу і розвитку юридичного біз-

несу. Девід Берджесс, директор The Legal 500, розповів, на що треба звертати особливу увагу при підготовці анкет та перелічів найпоширеніші помилки.

Та найбільш жваво учасники обговорювали тему впровадження CRM в юридичних фірмах та взаємодії з клієнтами: як поєднати наявні дані, багаторічний досвід та новітні технології. Питань було багато, проте Алекс Уітерс, віце-президент з

маркетингу LexisNexis, блискуче впорався з натиском аудиторії. Одне питання залишилося без відповіді: як змусити юристів на регулярній основі підтримувати зв'язок з клієнтами (follow up). Сподіваюся, відповідь таки знайдеться до наступної зустрічі у Сідней.

Участь у подібних заходах — це унікальна нагода поспілкуватися з колегами з усього світу, дізнатися про ноу-хау юридичного маркетингу та перейняти best practice. Поспілкувавшись із колегами у невимушеній атмосфері, дійшла висновку, що, попри молодий вік, український юридичний ринок не відстає від своїх більш досвідчених західних колег.

ІДЕАЛЬНИЙ МАЙДАНЧИК

Олексій ФЕЛІВ, керуючий партнер київського офісу МЮФ Integrites

Представники Integrites уже багато років поспіль відвідують щорічну конференцію Міжнародної асоціації юристів. Візит до Вашингтона 18—23 вересня став чудовим продовженням цієї традиції. Без сумніву, цей захід є наймасштабнішою подією для співтовариства юристів, що збирає делегатів з понад ста країн світу.

Цього року наша команда включала представників київського, московського, лондонського та алматинського офісів Integrites. Обмін досвідом, обговорення нових тенденцій розвитку права та юридичного бізнесу, знайомства з найкращими юристами — все це незмінні складові конференції. Оскільки Integrites супроводжує проекти клієнтів у більш ніж тридцяти різних юрисдикціях, для нас участь у конференції — це можливість зустрітися з представниками партнерських юридичних фірм та обговорити актуальні питання. IBA Annual Conference є тим міжнародним майданчиком, що ідеально підходить для таких цілей.

Варто зазначити, що Україні була приділена особлива увага на

відкритті конференції. Зокрема, Крістин Лагард, керуючий директор Міжнародного валютного фонду, в своїй промові згадала про заходи, які вживає держава, в тому числі, за підтримки МВФ щодо подолання корупції та проведення реформ. Приємно також відзначити досить значне представництво на конференції юридичних фірм України. Бачу в цьому хороший знак, який свідчить про розвиток та конкуренцію на ринку юридичних послуг в Україні.

Засідання комітетів, сесії та форуми заходу завжди є джерелом знань з усіх ключових напрямів юридичної практики. Особливо відзначу зустрічі Комітету з управління юридичною фірмою, на яких обговорювалися цікаві ідеї щодо менеджменту, необхідності впровадження нових підходів до мотивації та способів оцінки ефективності роботи юристів.

Можна з упевненістю сказати, що поїздка на IBA Annual Conference є пунктом «must» для тих юридичних фірм, які займаються cross border projects та хочуть бути в курсі основних трендів ринку юридичних послуг. З нетерпінням чекаємо наступної конференції, що відбудеться у Сідней (Австралія).

ІННОВАЦІЇ ЯК ТРЕНД

Анна БАБИЧ, партнер ЮФ Aequo

Упевнена, що об'єднання зусиль провідних українських юридичних фірм з метою проведення вже кілька років поспіль заходу Open Ukraine в межах Міжнародної конференції IBA значно сприяє поліпшенню іміджу України. Принаймні серед світової юридичної професійної спільноти.

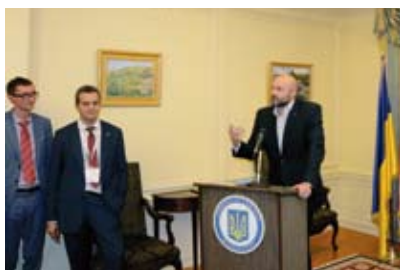
Нам приємно підтримувати та брати активну участь у цій ініціативі Асоціації правників України. Нині наша країна перебуває в центрі уваги. Її згадували у своїх промовах ключові спікери щорічної конференції IBA: чинний директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Крістін Лагард та американський політик і військовик Колін Пауел. Під час заходів Open Ukraine у

гостей — представників найкращих юридичних фірм світу — була можливість отримати інформацію про те, що відбувається в нашій країні з перших джерел.

Цікаво, що дедалі більше панельних дискусій під час конференції було присвячено інноваціям, можливостям, що відкривають глобальні мегатренди. Наприклад, обговорювалося застосування штучного інтелекту, аутсорсингу та інших інновацій

у юридичній професії. Спікери розповідали про те, як інновації вплинуть на взаємодії між учасниками ринку, регуляторні виклики (інновації у фінансовому секторі FinTech, краудфандінг, реєт-to-реєт кредитування, питання відповідальності у випадках використання автомобілів без водія тощо).

АВІАЦІЙНІ ПИТАННЯ

Ганна ЦІРАТ, партнер ЮФ «Юрзвнішсервіс»

Одним із комітетів IBA, членом якого я є і сесії якого намагаюся не пропускати, — авіаційний. Моя зацікавленість спричинена як тим, що міжнародне приватне повітряне право є однією з моїх спеціалізацій, так і тим, що на цих сесіях маю можливість отримати розуміння того, в якому напрямі розвивається ця сфера приватного права.

Цьогоріч я була одним із доповідачів на сесії «Питання відповідальності авіакомпаній, виробників авіаційного обладнання та урядів», де, окрім мене, виступала Анна Анатолітоу з Великої Британії, Бері Бенсон із США, Урбан Олсон зі Швеції і Тім Тремблі з Канади.

Тема моєї доповіді та доповіді Анни Анатолітоу стосувалася питань імплементації Монреальської конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень 1999 року. Виявилось, що проблеми імплементації, з якими ми стикаємося в Україні, притаманні і країнам Середнього Сходу, що спричинено незнанням суддями іноземної мови і неможливістю для них ознайомитися з правовою доктриною та іноземними судовими рішеннями.

Доповідь Тіма Тімберлі стосувалася питань необхідності якомога швидшої ратифікації Монреальського протоколу 2014 року, що модернізує Конвенцію про правопорушення та деякі інші дії, здійснені на борту повітряного судна, підписану в Токіо 1963 року та яка стосується питань приборкання так званих буйних пасажирів (unruly passengers), кількість яких, за статистикою IATA, збільшується щороку і поведінка яких у 20 % випадків потребує втручання поліції та органів безпеки аеропорту. Токійська конвенція

є універсальною, її учасниками є 186 держав, і Україна серед них з 1987 року. Проте її положення потребують осучаснення для можливості забезпечення безпеки польоту всіх пасажирів, незважаючи на невірноваженість деяких з них.

Барі Бенсон, директор авіаційного та морського підрозділу Департаменту юстиції США, розповів про судову практику деліктних позовів проти США у галузі повітряного права.

Ця доповідь була особливо цікавою для делегатів з тих країн, в яких неможливо подати позов проти уряду в «авіаційній» справі. Мені, як делегату з України, в межах цієї доповіді ставили питання щодо можливого судового переслідування уряду у справі малайзійського Боїнгу. Як відомо, будь-яких позовів проти уряду України не ініціювалося, оскільки урядом заздалегідь було поширено попередження про можливі інциденти у повітряному просторі України. Взагалі Україна сьогодні є часто згадуваною, адже навіть на церемонії відкриття, де виступала Крістін Лагард, було визнано успіхи України в боротьбі з корупцією.

Урбан Олсон доповідав про представлення доказів у справах проти виробників про неналежну якість обладнання. Його доповідь ілюструвалася судовими справами у зв'язку з інцидентами на військових літаках. Пан Олсон є випускником авіаційного інституту при Університеті МакГілл, що є основним центром підготовки фахівців з повітряного права у всьому світі. Хоча серед випускників цього інституту був лише один українець, алімпі бажали провести одну із своїх конференцій саме в Україні. Проте військові дії в Донецькій та Луганській областях стали перепороною у проведенні такого заходу через питання безпечного перебування в Україні.